

Vraag en aanbod ZHZ

1. *Gesubsidieerd zorgaanbod*

Per instelling wordt het gesubsidieerd zorgaanbod van het jaar 2010 beschreven en eventuele landelijke ontwikkelingen die de organisatie treft.

1.1. Blijf van mijn Lijf

De centrumgemeente Dordrecht subsidieert de volgende producten:

- Opvang en begeleiding waaronder:
 - 27 plaatsen geheim adres
 - 16 plaatsen begeleid wonen (in een gesloten woonvorm)
 - 32 plaatsen begeleid zelfstandig wonen
 - 2 crisisplaatsen
- Bureau instroom: verzorgt intake, diagnose en plaatsing van vrouwen
- Ondersteuningsprojecten doelgroep: Aware en Let op de Kleintjes.

De stichting is gelokaliseerd in Dordrecht en heeft een landelijke functie omtrent de opvang van vrouwen. Zij heeft zich, zoals eerder aangegeven, gecommitteerd aan het beleidskader instroom opgesteld door Federatie Opvang en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. De stichting is afhankelijk van gemeentelijke financiering en in vergelijking met andere landelijke vrouwenopvanginstellingen een kleine speler op de markt. Zij probeert alle cliënten die binnen komen te voorzien van de benodigde zorg. De laatste jaren (2008 en 2009) ondervindt zij dat de doelgroep complexer is geworden. De doelgroep die zij binnenkrijgt heeft zwaardere problemen, waardoor meer of een andere vorm van begeleiding noodzakelijk is. Voor 2008 plaatsten zij deze zwaardere cliënten naar andere landelijke opvanginstellingen. Dit is lastiger geworden sinds de invoering van het beleidskader instroom. De stichting is in een ver gevorderd stadium om met stichting Arosa (in Rotterdam) te fuseren.

1.2. Leger des Heils

De centrumgemeente subsidieert opvang voor 4 systemen. Dit houdt in dat er in het totaal gemiddeld twaalf personen (4 gezinnen) per jaar kunnen worden opgevangen.

De stichting richt zich hoofdzakelijk op het aanbieden van maatschappelijke opvang voor cliënten die dakloos dreigen te raken of zijn. Vervolgens kijkt men welke mogelijkheden er zijn om cliënten begeleiding te bieden en door te laten stromen naar woonbegeleiding. De stichting biedt het product vrouwenopvang aan vanuit het gedachtegoed van de maatschappelijke opvang. De doelgroep vrouwenopvang richt zich op (dreigend) dakloze gezinnen. In tegenstelling tot stichting Blijf van mijn Lijf biedt zij opvang, waarbij de man in het gezin aanwezig is.

1.3. Rivas

De centrumgemeente subsidieert 7 plaatsen vrouwenopvang (inclusief opvang kinderen). De stichting is gespecialiseerd in het bieden van ambulante zorg zoals, thuiszorg, verpleeghuiszorg, maatschappelijk werk, woonbegeleiding en kraamzorg. De stichting zit in een ander geografisch gebied als stichting Blijf van mijn Lijf en het Leger des Heils (Dordrecht), namelijk in Gorinchem.

1.4. Aanbod in schema vrouwenopvang regio ZHZ

Geheim adres (landelijke functie)	27 plaatsen (vrouw en kinderen) 8 systemen
Begeleid wonen (landelijke en regionale functie)	32 plaatsen 9 systemen(vrouw en kinderen)
Ambulante woonbegeleiding	4 systemen
16 appartementen woonbegeleiding	16 systemen
Noodbedden/crisis opvang	2 systemen
Aware	14 aansluitingen
Let op de kleintjes	4 groepen
Begeleid wonen	7 systemen
Ambulante gezinsbegeleiding	4 systemen

2. *Hulpvraag in de vrouwenopvang*

Na dossieronderzoek van de afgelopen 3 jaar bij de drie instellingen zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd.

- De hulpvraag van de cliënten kan worden onderverdeeld in:
 - Huisvesting
 - Psychiatrie of psychosociaal;
 - Financiën
 - Dagbesteding
 - Opvoeding
 - Verslaving (uitzondering voor 1 organisatie)
- Er is een sterke toename van cliënten met psychiatrische problematiek van 7% in 2007 naar 46% in 2009.
- Alle cliënten hebben financiële problemen;
- Een toename van cliënten die op meer dan drie leefgebieden problemen hebben; zoals financiën, opvoeding, relatie.
- 15 % van de cliënten heeft enkelvoudige problemen, het overige deel meervoudig;
- In 90 % van de gevallen liggen relationele problemen ten grondslag voor opname.
- In 2007 werd 13 % van de cliënten binnen de regio Zuid-Holland Zuid geplaatst. Door het beleidskader instroom wordt in 2009 47 % van de cliënten binnen de regio geplaatst.

3. *De belangrijkste conclusies ten aanzien van vraag en aanbod.*

- De problematiek en daarmee de hulpvraag van de door de VO bediende doelgroep is complexer geworden.
- Het aanbod sluit onvoldoende aan op de veranderde vraag zowel voor de complexe als voor de enkelvoudige problematiek.
- Landelijke tendens is dat vrouwen in toenemende mate dicht bij huis en daarmee binnen de eigen regio (willen) worden opgevangen waardoor er samenwerking in de regionale aanpak huiselijk geweld nodig is.
- De vrouwenopvang nog onvoldoende onderdeel is van de regionale aanpak van huiselijk geweld. Formele afspraken met ketenpartners ontbreken nog veelal, evenals een gezamenlijk ervaren verantwoordelijkheid voor de cliënten van de vrouwenopvang.

Vraag en aanbod landelijk

4. *Landelijke onderzoekgegevens vraag en aanbod.*

4.1. Maat en baat van de vrouwenopvang

Professor Judith Wolf brengt in 2006 de resultaten uit over het landelijk onderzoek naar de vraag en het aanbod binnen de vrouwenopvang. Het onderzoek richt zich enerzijds op de cliënt en anderzijds op de medewerkers binnen zorginstellingen van de vrouwenopvang. Bij beide partijen is

onderzocht welke zorgbehoefte er bestaat en welk zorgaanbod wordt aangeboden in zowel de crisisopvang als vervolgovang. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre de zorgvraag en aanbod in afstemming is. De volgende constatering worden in het rapport waargenomen ten aanzien van de doelgroep:

- De maatschappelijke positie van de vrouwen is uiterst zwak (laag opgeleid, weinig zelfredzaam, weinig of geen inkomen);
- De lichamelijke gezondheid wordt als slecht ervaren;
- Ruim de helft van de cliënten heeft matige tot zware depressie en bij driekwart is er sprake van post traumatische stress.

Ten aanzien van de aansluiting op de hulp wordt het volgende gerapporteerd:

- Vrouwen willen meer praktische hulp bij huisvesting, inkomen, dagbesteding en opbouw sociale contacten;
- Er is een sterke behoefte aan psychologische hulp, versterken van de weerbaarheid en hulp bij traumaverwerking;
- De crisisopvang komt in de eerste weken te weinig tegemoet aan de behoeften van vrouwen;
- De toegepaste methodische principes van eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en motivatie-eisen passen niet meer bij de huidige bereikte groep vrouwen.

Eén van de belangrijke conclusies is dat er vraagtekens worden gezet bij de huidige groepsopvang. Het plaatsen van getraumatiseerde vrouwen en kinderen in kleine ruimten en gedeelde voorzieningen betekent een extra belasting.

4.2. Ontwikkelingen in vraag en aanbod van hulp en opvang

Het Verweij-Jonker instituut heeft in januari 2010 een notitie geschreven ten behoeve van het landelijk onderzoek "herziening vrouwenstelsel" over de ontwikkelingen in vraag en aanbod van hulp en opvang binnen de vrouwenopvang. Kort samengevat stellen zij:

- Ze zetten vraagtekens bij toename of afname van de vraag naar opvang. Zij geven aan dat juist door veel aandacht op huiselijk geweld de vraag naar opvang kan toenemen (meer bekendheid). Daarnaast geven ze aan het ook kan afnemen door de inzet op preventieve interventies;
- Een breder wordende doelgroep en diversiteit in problematiek zoals vrouwenhandel, huwelijksdwang, eerwraak en de doelgroepen lichamelijk/verstandelijk gehandicapten, pleger, mannen, vraagt om ander soort aanbod;
- Ondersteuning dient meer gericht te worden aan praktische ondersteuning zoals regelen van verblijfsvergunning, huisvesting, omgangsregeling kinderen, etc.

Voor het zorgaanbod zien zij twee algemene ontwikkelingen. Ten eerst wordt dankzij het verbeterplan vrouwenopvang nieuwe methodieken ontwikkeld. Een van de nieuwste methodieken is het Oranjehuis, dat zich onderscheidt door de gezinsaanpak: vrouwen, kinderen en pleger ontvangen allen integraal afgestemde hulp. Als tweede zien zij dat justitiële partners onderdeel uitmaken van een integrale aanpak van de zorgpartners (bijvoorbeeld in veiligheidshuizen en de wet tijdelijk huisverbod).